سەرهەڵدانی خویناویی نەزمی نوێی جیهان

جەنگی ئەمریکا لە رۆژهەڵاتی ناوەراست

بەوەی لە خەلیج روودەداتو بەو روایەتەی کە میدیاکان لە بارەیەوە بە دەستەوەی دەدەن، بەراستی دەبێ بەوەی کە دنیای ئەمرۆ دنیای دوورووییو ئەخلاقیاتی ئارەزوومەندانەو پێوانەی دوو فاقەیە، سوپاسگوزرابین. بیهێننە بەرچاوتان ئەگەر بریاربوایە هەموو بریارنامەکانی ریکخراوی نەتەوە یەکگرتوەکان بەم رادەیە لە توندیو جدیەتەوە پیادەبکرایە، چ ئاشوبێك بەرپادەبوو .

بیهێننە بەرچاوتان کە تەنها بۆ نمونە چەند هەزار تەن بۆمب پێویست بوو بەسەر ئیسرائیلدا برژێنرێت بە هۆی داگیرکردنی سەرزەمینەکانی فەلەستینو رەفتاری دژی ئینسانی بەرامبەر خەڵکی فەلەستین، یان بەسەر ئەفریقای جنوبیدا، بەهۆی ملنەدان بە بەرەسمیەت ناسینی هەویەتی ئینسانی زۆربەی دانیشتوانەکەی، یان بەسەر خودی ئەمریکادا، بە هۆی چەندین دەیە لە توقاندنی بەردەوامی بەشەریەتەوە. بیهێننە بەرچاوتان کە لەکارخستنی ئەو چەکە کۆکوژانەی کە لە ئەمریکاو شورەوییو چینو فەرەنساو ئینگلستانو ئیسرائیلو هەر وولاتێك کە دەستی پێ راگەیشتبێت عەمبار کراون، پێویستی بە چەند جار هەستانی فروکە جەنگیو بۆمب هاویژەکانو تەقاندنی چەند صاروخی کروز دەبوو .

سەرنج بدەن ئەگەر بەراستی بریاربووایە بەربگیری لە کونترولی ئینحصار نەك تەنها بەسەر نەوتدا، بەڵکو بەسەر گەنمو تەکنولوژیاو زانیاریو دەرمانو شتی تردا، دەبوو چەند جەنگی گەورە بەرپا بکرایە. ئەگەر بریابوایە هەموو دکتاتورەکان گەمارو بدرین چ ژمارەیەك لە کوشتار پێویست دەبوو. ئەگەر بریاربوایە هەموو تاوانبارانی جەنگ، بەدەر لە نەژادو بیروباوەرو میللیەتو دابو نەریتیان دادگایی بکرین، پێویستی بە چەند قازیو هۆلی دادگا دەبوو .

سەرنح بدەن کە هەنگاو هەڵگرتن بۆ دەستەموکردنی هەموو زلهێزە دەست بە ماشەکان لە ئاستی جیهانییو ناوچەیدا، ژینگەی لەگەڵ چ مەترسیەکی گەورە رووبەروو دەکرد. سەرئەنجام خەرجو مەخارجی ئەمانە لەبەرچاو بگرن. هیچ ژاپونو عەرەبستانیکی سعودی نەیدەتوانی ئەم ئەندازەیە لە پارە هەڵریژیت .بەراستی دەبووە کابوس .

بەوجورەی کە ئیستا هەیە باشە، ئەمین ترە. وەرن بە کرنەفالی خۆ فریودانو خوپەرستی قەومی ئەوروپایی- ئەمریکایەوە پەیوەست بین. وەرن لە کەیفـو زەوقی مندالانەی "هەواڵنیرە بی‌لایەنەکان"و موفەسیرە تەلەفزیونیە " پسپورەکان"مانو لە یاریەکانی جەنگی کومپیوتەری تازەیان لە دنیای واقعیدا، بەشدار بین .

یان رەنگە دیسان نا، لە جیاتی ئەمە باشترە خومان لە بە فەرزوەرگیراوو پاساوەکانیان رزگار بکەینو سەرنجی مەسەلە واقعیەکانی ئەم جەنگە بدەین .ئەم جەنگە لەسەر دیموکراسیو دیکتاتوری نیە. کوشتارو کەم ئەندام کردنی هەزاران کەس لە خەڵکی عیراقو روخاندنی خانوو قوتابخانەو کارگاکانیان بەسەریاندا، بەراستی شیوازیکی درندانەیە بۆ رزگارکردنی ئەوان لە ستەمی سیاسی. ئەم جەنگە پەیوەندیەکی نیە بە بەرگرتن لە مەحروم بونی غەرب لە نەوت. دەست بەسەرا گرتنی لەمە زیاتری نەوت بۆ کەسیك کە مەبەستی فروشتنی نەبیت بی‌مانایە. ئەم جەنگە لەسەر پاریزگاری لە یاسا نیونەتەوەیەکان نیە. بە لەبەرچاوگرتنی پیشینەی خودی ئەم بەریوەبەرانەی یاسا، لە هیروشیماو فیتنامەوە تا گراناداو نیکارگوا، ناکری ئەم ئیدعایانەیان بە جدی بگیری .

ئەمانە کیشە واقعیەکانی ئەم جەنگە نین. ئەمانە دروست وەکو ئەوەی کە هەن: پروپاگەندەی جەنگین. سەرەداوی ئەصلی درك کردن بە هویە واقعیەکانی ئەم رووبەرووبونەوەیە دەبی لە ئاماژە بە رواڵەت بی ئازارەکانی جورج بوش بو "نەزمیکی نوێی جیهان"و خواستی پەسەند نەکراوی صدام حسین لەسەر بناغەی پیکهاتنی "پەیوەند" (لە نیوان چارەنوسی کویت لەگەڵ چارەسەری مەسەلەی فەلەستین)دا، بدوزینەوە .

نەزمی نوی‌ی جیهان رووبەروو بونەوەی ئەمروی خەلیج تەنها یەکیکە لە رووەکانی ناکوکی‌و ناروشنیە مەجودەکان لە پەیوەندیە نیونەتەوەیەکانی دوای جەنگی سارددا. بە شکستی بلوکی شورەویی لە نیوەی دووەمی دەیەی هەشتادا، پیکهاتەی پیشوی دەسەلاتیش لە ئاستی نیونەتەوەیدا، کە لەسەر بناغەی بەرامبەرکی‌ی سەربازی‌و سیاسی‌و بەرادەیەکی کەمتریشس ئابوری، دوو بلوکی غەرب‌و شەرق دامەزرابوو، تیك رووخا. لە کاتیکدا کە میدیاکان‌و لیکولەرەوە سیاسیەکان لە غەرب جەژنی ئەو شتەیان دەگرت کە ناویان نابوو مەرگی کومونیزم‌و بەلینی ئایندەیەکی پر لە صلح‌و سەفایان دەدا لە سایەی دەسەلاتی بی رەقیبی بازاری پر لە شانازیدا، بو هەر چاودیریکی هوشیار ئاشکرابوو کە دنیای دوای جەنگی سارد پر دەبیت لە بەرامبەرکی‌و کیشمەکیشی جدی ئابوری‌و سیاسی‌و ئایدولوژی. لیکولەرەوە سیاسیەکان لە غەربدا بە گشتی خویان بە مەسەلەکانی وەکو هەل‌ومەرجی ناپایەدارو پر ئالوگور لە شورەویی‌و ئەوروپای شەرقی، قلشتی نیوان "باکورو باشور"، ژینگە، کیشمەکیشە ناوچەییەکان‌و شتی لەم بابەتەوە سەرمەست دەکەن- مەسائلیك کە بە روالەت ریشەیان لە دەرەوەی سنورەکانی غەربی "موتەمەدن"و "دیموکراتیك"دایە. ئەمانە بیشك بەشیك لە گرفتەکانی دەیەی ٩٠ پیکدەهینن .بەلام نەبەردە سەرەکیەکان‌و کیشەی میحوەری لە هەر هەولیك بو شکلدان بە" نەزمیکی نوی" لە خودی غەربدا خویان حەشارداوە. شکستی شەرق هەروەها هاوشانە لەگەل پوکانەوەی غەرب بە وینەی بلوکی بەرامبەری ئەو. واتە پوکانەوەی ئەو موجودیەتە ئابوری‌و سیاسی‌و سەربازی‌و ئایدولوژیەی کە بو ئابلوقەدان‌و شکستی بلوکی شورەوی دوای جەنگی دووەمی جیهانی دەمەزەرد کرابوو .غەرب، چ بە وینەی مفهومیك‌و چ بە وینەی واقعیەتیکی ئابوری- سیاسی، لەسەر بنەمای بالادەستی یان ئەوەی پی‌ی دەلین "نەخشی رابەری" وولاتە یەگگرتوەکان دامەزرابوو. پاراستنی ئەم نەخشە، یان هەتا پەرەپیدانی ئەمە، لە جیهانی پر ئالوگوری سیاسەتی دوای جەنگی سارددا، کاکلەی هیوای ئایندەی ئەمریکایە بو "نەزمی نوی‌ی جیهان ."

تا پیش قەیرانی ئەم دواییە لە روژهەلاتی ناوەراست وا دەهاتە بەرچاو کە ئایندەیەکی بەم جورە بی‌بەریە لە بەلگەی عەمەلی بو پیادەکردنی خوی .سەرهەلدانی ژاپون‌و ئەلمان بە وینەی زلهیزانیکی عەزیمی ئابوری، هەنگاونان بەرەو یەکیتی ئەوروپاو جی‌بەجی بوونی عەمەلی یەکیتی هەردوو ئەلمان، وەرچەرخانی سیاسی لە وولاتانی ئەوروپای شەرقی بە قازانجی راست‌و لایەنگری بازار، وە سەرئەنجام کرانەوەی ئابوری‌و سیاسی خودی شورەویی بەروی غەربدا، غەربی پیشوی لە هەموو روویەکەوە لاوازو تیکدابوو. نە تەنها نەخشی رابەری ئەمریکا، بەلکو خودی ئەو دامەزراوانەی ئامرازو زامنی بالادەستی ئەمریکابوون، وەکو ناتو، هەمیشە زیادەترو بی کەلك تر دەهاتنە بەرچاو. هەموو سیاسەتی دەرەوەی ئەمریکا ئاراستەو چەقبەستنیکی خوی لە دەستدابوو. تەنانەت بەشیك لە سەرسەخترین شەرانیەکانی جەنگی سارد لە بالی راستی توندرەوی سیاسەتی ئەمریکادا بوون بە لایەنگرانی تەریکخوازی. قەیرانی خەلیج توانای ئەوەی بە دەولەتی ئەمریکا بەخشی کە بو هەلگیرانەوەی ئەم رەوەندانە دەست بەکاربیت. جورج بوش لە دوا ووتاری خویدا لە کوبونەوەی هەوالنیرانی دینیدا ئامانجی ئەمریکای لە جەنگدا بە راشکاویەکی لە رادەبەدەرەوە راگەیاند .بە ووتەی جورج بوش، ئامانج لەم حەنگە "گیرانەوەی رابەریی"و "قابل پشت پی بەستنی" ئەمریکایە. کاتیك ئەم ئامانجە جی‌بەجی بوو، ئەوکات مەسەلە نیونەتەوەیەکانی وەکو مەسەلەی فەلەستین دەتوانیت لە سایەی "نەخشی رابەریانەی ئەمریکا"دا چارسەر بیت .

ئەمریکا ئەو فرسەتەی لە ئاسمان قوستەوە کە بە داگیرکردنی کویت لەلایەن عیراقەوە بوی رەخسابوو، بو ئەوەی جیگای خوی وەکو زلهیزیك سەرلەنوی داسەپینیتەوە. بە یارمەتی کەمپینیکی عەزیم لە پروپاگەندەو هاندان کە لەلایەن ژورنالیزمی نوکەرو پرچەکی غەرب، کە خوی بەرئەنجامی خەمساردی سیاسی جەماوەری دەیەی هەشتایە براوەتە پیشەوە، شتیکی وەکو" ئیمپراتوریکی شەری" نوی قوتکرایەوە. وولاتیکی جیهانی سیەمیی بە دانیشتوانیکی کەمتر لە ١٧ ملیونەوە، قەرزارو بە تەواوی پشتبەستوو بە ناردنەدەرەوەی نەوت بو غەرب‌و شەکەت‌و ماندوی جەنگیکی هەشت سالە لەگەل وولاتی ئیرانی دراوسی‌ی، بە ووینەی خەتەریکی هەرەشەکەر لە جیهان نیشاندرا .مەسەلەیەکی ناوچەیی کە لە سایەی هەل‌ومەرجیکی دیکەدا بە زەحمت‌و مانوری سیاسی‌و دیپلوماسی وەلامی وەردەگرتەوە. تا رادەی جەنگی مان‌و نەمان بو" جیهانی موتەمەدن" گەورە کرایەوە. ئەوروپای قارە بە رارابیەوە چوە پشتی ئەم سیاسەتە. هلمەت کول‌و میتران، سیماکانی ئەوروپایەکی بورژوازی یەکگرتوو قودرەتخواز، لەلایەن بوش‌و بیکەرەوە، رەمزەکانی دەسەلاتی بیهاوتای ئەمریکا، خرانە پەراویزەوە. ژاپونی زەبەلاح هینرایە خوارەوە بو ئاستی خەزینەداریکی موتیع. حەیاتی بوونی "دەوری رابەرایەتی" ئەمریکا لە نەزمی سەرمایەدارانەی نوی‌ی جیهاندا هینرایەوە بیری ئەوروپا .

له کاتیکدا که عیراق مەیدانی جەنگە، ئەو مەسەلە میحومریانەی کە دەبی لە ریگای ئەم جەنگەوە یەکلابکرینەوە، بە پلەی یەکەم لە غەربدا خویان حەشاردراوە. نمایشی هیزو "رابەری" ئەمریکا لە ناوچەکەدا بریارە زامنی پراستنی جیگاوریگای لە بانتری ئەو وولاتە بیت لە بەرامبەر هاوپەیمانو رەقبەکانی لە غەربی پاش جەنگی سارددا- فاکتەریك کە لە هەمان کاتدا پیشمەرجی بالادستی جیهانیی ئەمریکاشە. بەلام هەولی ئەمریکا بە پیچەوانەی مەنتقی سەرمایەداری ئەمرووە کار دەکات کە پیداچونەوەیەکی نوی‌ی بنەرەتی لە هاوسەنگی پیشوو شکلگرتنی ئارایشیکی ئابوری‌و سیاسی بورژوزای تازە دەخوازی .ماهیەتی لەرزوکی "ئیئتلافی" ئەمرو بە بەراورد لەگەل هاوپشتیەکی ناوخویی کە یەکیتی غەرب دەیان سال لە بەرامبەر بلوکی شەرق لە خوی نیشانیدا، گیروگرفتە میژوویەکانی هەولی ئەمریکا نیشاندەدات. فەلەستین‌و کویت :پەیوەندی‌یان لەسەنگەرەکانی بەرامبەردا، نەك عیراق بەوینەی ولاتیك یان رژیمیکی سیاسی، بەلکو ناسیونالیزمی عەرەب دەبینین بەوینەی هیزیکی ناوچەیی -رەقیبیکی دیکە لە کیشمەکیش بو بنیاتنانی نەزمی نوی‌دا. ئەمە ناسیونالیزمی خەلك گەرایانەو دژی ئیستعماریی کون نییە، بەلکو ئالای بورژوازی عەرەبی دوای ئوپیکە. خەباتکاریی ئەم ناسیونالیزمە لە داماویی هەژارانی عەرەب یان کویرەوەری‌یەکانی خەلکی فەلەستینەوە سەرچاوە ناگریت، بەلکو بەرهەمی ئەو ئیمکاناتە ماددیەیە کە بەرووی دەولەتانی بورژوازی عەرەبدا کراوەتەوە بو باشکردنی جیوشوینیان لە ئابووری جیهانی‌و پیکهاتەی ناوچەیی‌و نیونەتەوەیی دەسەلاتدا. ململانی‌ی هاوکیشەی پیشووی نیوان روژهەلات‌و روژئاوا دەمیك بوو ئەم جورە چاوەروانی‌یانەی ناکام کردبووە. نفوزی روژئاوا لە خورهەلاتی ناوەراستدا پشتی بە ئیسرائیل‌و ئیران بەستبوو، وەکو دوو کولەکەی سیاسەتی گەمارودانی سوفیت. تەنانەت ولاتە عەرەبیەکانی لایەنگری روژئاوایش، وەك ئەردەن، سعودیەو دواتریش میسر، نەیانتوانی پەیوەندی‌یەکی ئابووری‌و سیاسی توندوتولی وەها لەگەل غەربدا بەرقەرار بکەن کە ئیسرائیل‌و ئیرانی سەردەمی شا لـی‌ی بەهرەمەند بوون‌و بە مەرجی پیویستی گەشەی سەرمایەداری‌و پیشکەوتنی تەکنەلوجی دەژمیردرا. جگە لەمە ماوەیەکی زور بەر لە داروخانی یەکجاری بلوکی روژهەلات ئیتر ئەوە ئاشکرا ببوو کە ئەم بلوکە توانای دارشتنی هیچ جورە چوارچیوەیەکی نییە بو گەشەی ئابووری لە ولاتانی ناوچەی ژیر نفوزی خویدا. بەلام مادام کە بەرژەوەندییەکی فراوانتری جیهانی روژئاوا بە ئیسرائیل دەبەستیتەوە، ئەوەی کە ولاتانی عەرەبی بە دانیشتوانیکی ٥٠ ئەوەندەی ئیسرائیل‌و سەرچاوەیەکی فراوانی ئابووری، نەوت‌و هیزی کارەوە، لە ساحەی سیاسەتی نیونەتەوەیی‌و ئابووری جیهانیدا نفوزیکی بەهەمان رادە کاریگەر بەدەست بهینن مومکین نەبوو. وە لیرەدا پەیوەندی لەحاشا نەهاتووی شەری ئەم دواییە لەگەل مەسەلەی فەلەستیندا ئاشکرا دەبیت. سەربەخو لەوەی کە سەرانی عەرەب بەقەد سەرە دەرزی‌یەك لە خەمی کویرەوەری‌یەکانی خەلکی فەلەستیندا بین یان نەبن (کە بەگشتی نین(، مەسەلەی فەلەستین بووەتە مەحەکی هەلویستی روژئاواو ئەمەریکا بەرامبەر بە جیهانی عەرەب. ئیسرائیل‌و مەسەلەی فەلەستین ریگرە لەبەردەم جوشخواردنی ئابووری‌و سیاسی تەواوی جیهانی عەرەب لەگەل روژئاوادا. بە قەولی عەرەفات، "عەرەب دەیەویت لەگەل روژئاوادابن بەلام نەك وەکو کویلە بەلکو وەکو شەریك". میسر هەولیدا تا لەریگەی دوورکەوتنەوە لە مەسەلەی پان عەرەبیزمو گەیشتن بە ریکەوتنیکی سەربەخو لەگەل ئیسرائیلدا بەم ئامانجە بگات. ئەم ستراتیجە شکستی خوارد .ناسیونالیزمی میلیتانت دەیەویت بە هیزنیشاندان بە هەمان ئامانج بگات. لەگەل روژئاوادا دەجەنگیت بوئەوەی بە هەلومەرجیکی گونجاوترەوە پیوەی پەیوەست بیت .

داگیرکردنی کویت لەلایەن عیراقەوە لەسەرەتاوە کردەوەیەکی عەسکەری راستەوخوی عیراق بوو بو گەیشتن بە ئامانجە تایبەتی‌یەکانی خوی. باشترین سیناریو لەروانگەی عیراقەوە لکاندنیکی بی‌سەروسەدا بوو کە هیچ ئاکامیکی دەستبەجی‌ی لە ناوچەکەدا لـی‌نەکەویتەوە. بەلام کاتیك ئەم کردەوەیە لەگەل مقاوەمەتی توندی روژئاوا بەرەوروو بووەوە، هەنگاوە ناکامەکەی عیراق وەك خزمەتیك بە ئامانجیکی گەورەترو ناوچەیی لەلایەن ناسیونالیزمی عەرەبەوە باوەشی بو کرایەوە .

دەرکی ئەوەی کە بوچی ناسیونالیزمی عەرەب مەیدانی هەلسوورانی خوی فراوانتر دەبینی‌و بوچی شەریکی مالویرانکەر هیشتا دەکری بە پیشرەوی‌یەکی سیاسی بژمیردریت دژوار نییە. داروخانی بلوکی سوفیت گرنگیی ستراتیژیی ئیسرائیلی بو روژئاوا کەم کردوتەوە. ئەو روژەی کە تیایدا واقعییاتە ئابووری‌و ئینسانیەکانی ناوچەکە خوی بەسەر سیاسەتی روژئاوادا فەرز بکات دوور نییە .گورینی جوگرافیای سیاسی کونی جیهان، هەروەك لە رووداوەکانی ئەوروپا، سوفیت، یەمەن‌و کوریا دەرئەکەویت، مەسەلەیەکی حەتمی‌یە. دابەشکردنی نیونەتەوەیی دەسەلات لەنیوان دەولەتە بورژواییەکاندا بەناچاری دەبی چاوی پیدابخشینریتەوەو ئەو جەمسەرە ئابووری‌و سیاسی‌یانەش بگریتەوە کە لە ئەنجامی گەشەی تەکنەلوژی‌و جیهانیبوونەوەی سەرمایەدا، لە دەرەوەی قەلەمرەوەکانی سەرمایەداری پیشکەوتوودا سەریان هەلداوە. ئەو هاوسەنگی‌یە وشکوزرەی کە لەلایەن

جەمسەربەندیی کونی روژهەلاتو روژئاواوە پیکهاتبووو پاریزگاری لیدەکرا تیك رووخاوە. ئەو هیزانەی کە روو لە سەرهەلدانن لە ئاستی ناوچەییدا دەتوانن ئومیدەوارتر بن بەوەی کە بە کاری لیبراوانە کاریگەری لەسەر چارەنووسی خویان دابنین .

بەشیك لە ئامانجەکانی ناسیونالیزمی میلیتانتی عەرەب هەرئیستا وەدیهاتووە. ئەنجامی شەرەکە هەرچییەك بیت، هەر ئیستا گورانکارییەکی گەورە لە ناوچەکەدا بەزیانی ئیسرائیل لەئارادایە. دریژەپیدانی ئەم پروسەیەی ئیستای باشبوونی پەیوەندی ئەمەریکاو ئیسرائیل، کە دانی پارەو موشەك بە ئیسرائیل نیشانەکانیتی، لە ئایندەدا سەخت دیتە بەرچاو. بە کوتایی هاتنی شەر گوشاری روژئاوا، وەیان بەهەرحال ئەوروپا، لەسەر ئیسرائیل پەرەئەسینی. ناسیونالیزمی عەرەب هەر بەمەندەی ئیستاش توانیوویەتی بەرەسمیەت ناسینی قورسایی ئابووریو سیاسی جیهانی عەرەب بەسەر روژئاوادا بسەپینی. هەر بەمەندەی ئیستاش روژئاوا بەلینی هەندیك سازشی لەسەر مەسەلەی فەلەستین داوە کە تا دوینی وینەی نەبووە. جگە لەمە کومەلیك سوودی لاوەکیشی هەبووە. لە خورهەلاتی ناوەراستدا ناسیونالیزم پیشەنگیی لە پان ئیسلامیزم سەندەوە. ئیسلام خوی کشاندوتە دواوە بو گیرانی دەوری پلە دوو لە سیاسەتی جیهانی عەرەبدا، بەوینەی ئامرازیکی هەلخراندن لەخزمەتی کاری سیاسی بە ناوەروك ناسیونالیستیدا. ئەم ململانییەی دوایی کومەکی کردووە کە تەنانەت لە ئیرانیشدا بوخچەی بالی پان ئیسلامیستی حیزب الله بپیچریتەوە. بو عیراق خوی خودی مانەوە، دوای مقاوەمەتیکی عەسکەری ئابرومەندانە، بە سەرکەوتنیکی سیاسی، وە لە دریژماوەدا تەنانەت بە سەرکەوتنیکی عەسکەریش دەژمیردریت. داگیرکردنی عیراق لەلایەن ئەمەریکاوە، وەیان تەنانەت مانەوەی عەسکەریی دریژماوەی ئەمەریکا لە ناوچەکەدا، بیگومان ئەم جەنگەی ئیستا دەکاتە فیتنامیکی دووەم بو ئەم ولاتە. ئەمەش بە ئیحتمالیکی زور دەبیتە مایەی قلشت لەنیو یەکیتی روژئاواو تەریککەوتنەوەی ئەمەریکا لە ئەوروپای قارە. ئەم حالەتەی لیدەرچیت، جیوشوینی عیراق بەوینەی ولاتیکی بەنفوز لە جیهانی عەرەبدا سەقامگیر دەبیت. ئەم شەرە دەبی رابووەستی ئەم شەرە دەبی رابووەستی، لە پلەیەی یەکەمدا لەبەر ئەو وەحشیگەرییەی کە نمایشی دەکات. ئەم جەنگە هەر تائیستا هەزاران کەسی بیگوناهی کردووەتە قوربانی. سەرلەبەری بیروکەی بومباران بە "وردبینی نەشتەرگەریی" ئەفسانەیە. سەرتاپای ولاتیك بە بومب کیلراوە. خەلکی بە بچووكو گەورەوە بە بومبو موشەك کوشتار دەکرین، لەدەست نەبوونی ئاوو کارەباو داوو دەرمانو پیداویستی تەندروستی گیان دەدەن. کارەساتەکانی ئەم شەرە بو خەلکی بیگوناو مەدەنی عیراق ناکریت بو هەتاهەتایە لەلایەن میدیاکانی روژئاواوە پەردەپوش بکریت. کاتیك راستییەکان بکەونە روو، کە وردەوردە خەریکە دەکەونە روو، مروفایەتی شەرمەزار دەبیت .

ئەم شەرە دەبی رابووەستی، لەبەر ئەو پاشەوپاش گەرانەوە سیاسیو کەلتوریو ئەخلاقیەی کە بەسەر هەموو جیهانی دەسەپینی. نیشانەکان هەرئیستا لەبەردەستدان. دەخالەتگەریی عەسکەریی زلهیزەکان، شوفینیزمی میللی، نەژادپەرستی، وەتەنپەرستی، دەمارگیری دینی، تیروریزمو ژورنالیزمی نوکەر، ئەمانە بەشیکن لەو هیزە رەشانەی کە بەم شەرە هەوساریان پچراندووە. ئەمانە تایبەتمەندییە واقعییەکانی ئەو بەناو "نەزمی نوی جیهان"ەن کە خەریکە چەکەرە دەکات .

منصورحکمت

وەرگیرانی: سەعید ئەحمەد وەرگیراو لە بلاوکراوەی کریکاری ئەمرو (کارگر امروز) ژمارە ١٠ کانونی دووەمی ١٩٩١